

DECIZIE

25 mai 2016

mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței
Judecători

Valeriu Doagă
Ala Cobăneanu, Galina Stratulat
Oleg Sternioală, Iuliana Oprea

judecând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Construcția”, în cauza intentată la cererea Societății cu Răspundere Limitată „Construcția” împotriva Societății pe Acțiuni „Combinatul de produse cerealiere din Chişinău” în proces de faliment, intervenienți accesorii Societatea pe Acțiuni „Avicola-Bucovăț”, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și executorul judecătoresc Paşa Nicolae privind separarea bunului din masa debitoare,

împotriva hotărîrii Curții de Apel Chişinău din 16 februarie 2016, prin care a fost respinsă cererea de separare,

CONSTATĂ:

Prin hotărîrea Curții de Apel Chişinău din 17 noiembrie 2014, a fost intentat procesul de insolabilitate față de SA „Combinatul de produse cerealiere din Chişinău”.

Prin încheierea Curții de Apel Chişinău a fost inițiată față de SA „Combinatul de produse cerealiere din Chişinău” procedura de faliment, iar prin încheierea din 12.03.2015, a fost desemnată Popaz Vera în funcție de lichidator.

Ulterior, în cadrul derulării procedurii de faliment, la 08.04.2015, SRL „Construcția” s-a adresat instanței de insolabilitate cu cerere, solicitînd separarea din masa debitoare a SA „Combinatul de produse cerealiere din Chişinău” a bunului imobil cu nr. cadastral 0100302.106.66 (depozit) din str. Uzinelor, 2, mun. Chişinău și terenul aferent acestuia cu suprafața de 119,8 m².

În motivarea cererii a indicat că, executorul judecătoresc, Paşa Nicolae, în cadrul procedurii de executare a unei creanțe a debitorului SA „Combinatul de produse cerealiere din Chişinău”, a vîndut la licitație bunul imobil cu nr. cadastral 0100302.106.66 din str. Uzinelor, 2, mun. Chişinău, care în rezultatul licitației petrecute la data de 18.04.2014, a fost procurat de SRL „Construcția”, procesul-verbal de licitație fiind confirmat prin încheierea Judecătoriei Botanica, mun. Chişinău din 11.06.2014.

Indică SRL „Construcția” că, în noiembrie 2014, s-a adresat către Oficiul Cadastral în vederea înregistrării dreptului asupra imobilului procurat la licitație, la care a primit refuz pe motivul existenței interdicției asupra acestui bun imobil aplicate în cadrul procesului de insolabilitate intentat față de SA „Combinatul de produse cerealiere din Chişinău”.

Menționează reclamantul că, bunul imobil în cauză a fost scos la licitație la

prezentarea debitorului SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău”, înaintea intentării procesului de insolvență. Astfel, SRL „Construcția” nu a putut cunoaște despre interdicțiile aplicate, fiind proprietar de bună credință.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2016, a fost respinsă cererea SRL „Construcția” împotriva SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” în procedura falimentului cu privire la separarea bunului. S-a raportat cu titlu provizoriu bunul imobil cu nr. cadastral 0100302.106.66 din str. Uzinelor, 2, mun. Chișinău la masa debitoare a SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău”. S-a obligat lichidatorul Popaz Vera în termen până la 01.03.2016 să achite către SRL „Construcția” suma de 134 640 lei ce constituie contravaloarea bunului procurat la licitația din 18.04.2014.

Pentru a hotărî astfel, instanța de insolvență a invocat prevederile art. 2, 5 alin. (2), 41, 48 alin. (1), (2) și (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, menționând că bunul imobil nominalizat este proprietatea debitorului SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” și este inclus în masa debitoare, iar prin ordonanța Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03.02.2014, bunurile imobile, inclusiv și bunul imobil cu nr. cadastral 0100302.106.66 a fost transmis de la debitorul SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” către creditorul SA „Avicola-Bucovăț” în posesiune, întru executarea dreptului de gaj.

Considerând ilegală hotărârea instanței de insolvență, la 01.03.2016 și 13.04.2016, SRL „Construcția” a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 16.02.2016 și emiterea unei noi hotărâri de separare din masa debitoare a SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” a bunului imobil cu nr. cadastral 0100302.106.66 și terenul aferent cu suprafața de 119,8 m².

În motivarea recursului, recurentul a reiterat faptul că, prin hotărârea recurată s-a dispus atribuirea la masa debitoare a bunului solicitat separării fără anularea actului juridic care a servit temei legal de apariție a dreptului de proprietate – procesul-verbal de licitație, care a fost recunoscut legal printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, ceea ce constituie o vădită expropriere a SRL „Construcția”.

Susține recurenta că instanța de insolvență nu a aplicat prevederile art. 105 alin. (2) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 și în rezultat a adoptat o hotărâre ilegală.

La 12.04.2016, lichidatorul SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău”, Balan Vladimir a depus referință pe marginea recursului declarat, prin care și-a manifestat dezacordul cu argumentele acestuia și a solicitat respingerea lui.

La 16.05.2016, recurenta SRL „Construcția” a depus supliment la recurs, în care a reiterat că instanța de insolvență a soluționat greșit cauza, dând o apreciere incorectă probelor anexate la dosar.

La 20.05.2016, recurenta SRL „Construcția” a mai depus un supliment la recurs, prin care a solicitat anexarea la dosar a înscrisurilor.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat împotriva hotărârii date în instanța de fond și verificând, în limitele invocate în recurs și în baza referinței prezentate de intimat,

legalitatea hotărîrii atacate, Colegiul conchide că recursul declarat urmează să fie respins, pornind de la următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC al RM instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Hotărîrea recurată a fost adoptată în conformitate cu normele de drept material și procedural și este bazată pe aprecierea corectă și completă a tuturor probelor și circumstanțelor cauzei, motiv pentru care de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit este considerată legală și întemeiată.

Potrivit art. 356 CPC, cererea de declarare a insolvabilității se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvabilității.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012, procesul de insolvabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Potrivit art. 8 al Legii insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012, hotărîrile și încheierile instanței de insolvabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

După cu rezultă din materialele cauzei, recurentul își exprimă dezacordul cu soluția instanței de insolvabilitate, prin care a fost respinsă cererea SRL „Construcția” împotriva SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” în procedura falimentului cu privire la separarea bunului imobil cu nr. cadastral 0100302.106.66 din str. Uzinelor, 2, mun. Chișinău din masa debitoare a SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău”.

Potrivit art. 5 alin. (2) al Legii insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012, instanța de insolvabilitate dispune de competență exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolvabilitate, a litigiilor ce țin de masa debitoare.

Potrivit prevederilor art. 48 alin. (1) al aceleși legi, persoana care, în baza unui drept real sau personal, poate demonstra că bunul nu poate fi inclus în masa debitoare nu este creditor chirografar. În acest caz, persoana înaintează administratorului insolvabilității/lichidatorului o cerere de separare a bunului din masa debitoare sau de partajare a patrimoniului din proprietatea comună deținută împreună cu debitorul.

(2) Persoana este obligată să indice în cererea indicată la alin.(1) titlul în a cărui bază cere separarea sau partajarea masei debitoare, bunurile care urmează a fi separate sau partajate, evaluarea lor, locul unde se află, persoana care le deține sau le administrează.

(3) În caz de refuz al administratorului insolvabilității/lichidatorului, instanța de insolvabilitate, la cererea persoanei interesate, va stabili bunurile supuse separării sau partajării, calitatea de proprietar sau de coproprietar, cota-parte ce se cuvine fiecăruia și creanțele, născute din starea de proprietate comună, pe care coproprietarii le au unii față de alții. Dacă se împarte o moștenire, instanța va mai stabili datoriile transmise prin moștenire, datoriile și creanțele comoștenitorilor față de defunct, sarcinile moștenirii.

(6) În cazul în care separarea sau partajarea în natură a unui bun nu este posibilă ori ar cauza o scădere importantă a valorii lui, ori i-ar modifica în mod

păgubitor destinația economică, instanța de insolvabilitate poate, prin încheiere, să raporteze cu titlu provizoriu întregul bun la masa debitoare, stabilind termenul în care administratorul insolvabilității/lichidatorul este obligat să achite sumele ce reprezintă contravaloarea bunului sau valoarea unei cote-părți din el convenite solicitantului separării sau partajării.

Pornind de la prevederile legale evocate, instanța de recurs menționează că separarea unui bun din masa debitoare poate fi făcută în cazul întrunirii cumulative a următoarelor condiții: persoana care solicită separarea trebuie să dețină un drept real; bunul să fi fost inclus în masa debitoare de către administrator/lichidator; bunul să existe în natură; bunul să potă fi separat/partajat în natură.

Persoana care solicită separarea trebuie să dețină un drept real asupra bunului. Codul civil deosebește ca drept real principal - dreptul de proprietate și ca drepturi reale accesorii - dreptul de suprafață; dreptul de uzufruct; dreptul de uz; dreptul de abitație; dreptul de servitute; dreptul de administrare; dreptul de concesiune; dreptul de folosință; drepturile reale de garanție, gajul.

Reieșind din interpretarea art. 39 și 48 al Legii insolvabilității, cererile de separare pot fi întemeiate doar pe dreptul de proprietate. Drepturile reale accesorii asupra bunului inclus în masa debitoare nu stinge dreptul de proprietate a societății insolubile, respectiv titularii drepturilor reale accesorii nu pot solicita separarea bunurilor din masa debitoare. Corespunzător, se va atrage atenția, că dreptul real al persoanei care depune cererea de separare trebuie să existe pînă la intentarea procesului de insolvabilitate.

La caz, bunul imobil cu nr. cadastral 0100302.106.6, situat în mun. Chișinău, str. Uzinelor, nr. 2, care se solicită a fi separat din masa debitoare, aparține cu drept de proprietate SA „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” și este inclus în masa debitoare a acesteia.

Totodată, în 2013 bunul imobil sus indicat a constituit obiectul dreptului de gaj instituit în favoarea creditorului gajist SA „Avicola Bucovăț”, ulterior fiind transmis în posesie prin ordonanța Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03.02.2014 pentru a fi vîndut în scopul stingerii datoriei (f.d. 10).

Astfel, Colegiul constată că bunul imobil care se pretinde a fi separat din masa debitoare, a fost procurat de către recurent la licitație, fără a fi înregistrat la OCT Chișinău.

Or, potrivit art. 321 alin. (2) CC, în cazul bunurilor imobile, dreptul de proprietate se dobîndește la data înscrierii în registrul bunurilor imobile, cu excepțiile prevăzute de lege. Astfel, referindu-se la bunurile imobile, legislatorul a instituit regula conform căreia dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile se dobîndește din momentul înscrierii în registrul bunurilor imobile. Această regulă urmează a fi privită în context cu art. 290 CC din care reiese că dreptul de proprietate și alte drepturi reale asupra bunurilor imobile, grevările acestor drepturi, apariția, modificarea și încetarea lor sînt supuse înregistrării de stat. Derogări de la regula, conform căreia dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile apare din momentul înregistrării în registrul bunurilor imobile, pot fi stabilite doar de lege.

În acest sens, argumentul recurentului precum că, procesul-verbal de licitație constituie temei de apariție a dreptului la separarea bunului adjudecat, Colegiul îl apreciază critic, deoarece dreptul de proprietate în cazul bunurilor imobile apare

din momentul înregistrării la organul cadastral, iar în lipsa deținerii acestui drept, cererea de separare este neîntemeiată.

La caz, din materialele cauzei rezultă că recurenta nu deține nici un drept real asupra bunului litigios, or, acesta apare din momentul înregistrării la organul cadastral. Astfel, la 26.08.2014, recurenta a depus la organul cadastral cerere de înregistrare a dreptului de proprietate, care a fost refuzată în temeiul art. 31 alin. (1) lit. f) al Legii cadastrului bunurilor imobile. Totodată, refuzul în cauză a fost contestat de SRL „Construcția”, însă decizia registratorului OCT Chișinău, Tuceac Igor din 26.08.2014 cu privire la respingerea cererii de înregistrare a dreptului de proprietate asupra bunului imobil cu nr.cadastral 0100302.106.66, a fost menținută, reținându-se corectitudinea ei și în același timp fiind indicat că asupra bunului litigios este înregistrat dreptul de ipotecă după SA „Avicola-Bucovăț”, cât și interdicție în temeiul preavizului de exercitare a dreptului de ipotecă.

La fel, nu poate fi reținută ca atare nici afirmația recurenteii cum că, prin hotărârea recurată s-a dispus atribuirea bunului solicitat separării fără anularea actului juridic care a servit temei legal de apariție a dreptului de proprietate – procesul-verbal de licitație, care a fost recunoscut legal printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, ceea ce constituie o vădită expropriere a SRL „Construcția”.

În primul rând, obiectul cererii de separare în temeiul art. 48 din Legea insolabilității îl constituie drepturile reale asupra bunurilor incluse în masa debitoare și nu actul juridic care a servit temei legal de apariție a dreptului de proprietate.

Într-al doilea rând, respingerea cererii de separare a bunului, nu constituie expropriere a SRL „Construcția”, așa cum susține recurenta, deoarece nu a deținut bunul litigios în proprietate.

Mai mult ca atât, instanța de insolabilitate a dispus restituirea de către lichidator a sumei de 134 640 lei achitate de SRL „Construcția” în urma licitației, respectiv recurenteii nu i-a fost lezat nici un drept și nici nu i-au fost cauzate careva prejudicii.

Colegiul apreciază critic și afirmația recurenteii cum că instanța de insolabilitate nu a aplicat prevederile art. 105 alin. (2) din Legea insolabilității nr. 149 din 29.06.2012 și în rezultat a adoptat o hotărâre ilegală.

Potrivit prevederilor art. 105 alin. (2) din legea citată, nu pot fi anulate transferurile cu caracter patrimonial efectuate în baza unei licitații publice, în condițiile legii.

Or, așa cum s-a menționat mai sus, obiectul cererii de separare nu l-a constituit anularea unor acte juridice încheiate în ultimele 24 de luni, așa cum reglementează norma legală invocată.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit atestă că motivele de casare invocate de recurent nu și-au găsit confirmare în cadrul examinării recursului și acesta urmează a fi respins ca nefondat.

Ținând cont de cele indicate, în temeiul art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se respinge recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Construcția”.

Se menține hotărârea Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2016, în cauză intentată la cererea Societății cu Răspundere Limitată „Construcția” împotriva Societății pe Acțiuni „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” în proces de faliment, intervenienți accesorii Societatea pe Acțiuni „Avicola-Bucovăț”, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și executorul judecătoresc Pașa Nicolae privind separarea bunului din masa debitoare.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Valeriu Doagă

Judecători

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Oleg Sternioală

Iuliana Oprea